УДК 378.014.5:004.8:174 **DOI 10.58407/visnik.263727**

Скоренок Олександр

https://orcid.org/0000-0002-5705-0469

Аспірант,
Національний університет «Чернігівський колегіум»
імені Т. Г. Шевченка, Україна
(Чернігів, Україна) E-mail:skorenok354@gmail.com

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ В УМОВАХ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті здійснено комплексний аналіз проблеми дотримання принципів академічної доброчесності в умовах активного впровадження технологій штучного інтелекту в освітній процес закладів вищої освіти. Актуальність дослідження зумовлена стрімким поширенням генеративних систем, що трансформують підходи до навчання, виконання академічних завдань та оцінювання результатів, водночас актуалізуючи нові ризики недоброчесної поведінки.

***Метою статті** є визначення особливостей прояву та причин порушення академічної доброчесності при використанні штучного інтелекту, а також обґрунтування шляхів їх запобігання. Методологічну основу дослідження становлять аналіз нормативно-правових актів, узагальнення наукових джерел, а також систематизація рекомендацій Міністерства освіти і науки України.*

***Методологічну основу дослідження** становлять аналіз нормативно-правових актів, узагальнення наукових джерел, порівняльний аналіз та систематизація рекомендацій Міністерства освіти і науки України. У роботі здійснено аналіз нормативно-правового регулювання академічної доброчесності в Україні в умовах інтенсивного використання технологій штучного інтелекту, зокрема щодо вимог до самостійності виконання академічних завдань, достовірності результатів і обов'язкової атрибуції згенерованого контенту. Взаємодію здобувача освіти із системами штучного інтелекту розглянуто як поетапний процес, що дало змогу окреслити ризики порушення академічної доброчесності на кожному з етапів. Окрему увагу приділено явищу «галюцинацій» штучного інтелекту як джерелу потенційної недостовірності академічних текстів.*

***Наукова новизна** полягає у поєднанні процесуального підходу до аналізу використання ШІ з визначенням багатофакторних причин академічної недоброчесності, зокрема мотиваційних, особистісних, організаційних і соціальних чинників.*

***У висновках** обґрунтовано, що ефективне запобігання порушенням можливе за умов системного підходу, який поєднує формування внутрішньої мотивації, розвиток критичного мислення та цифрової грамотності, удосконалення педагогічних практик і впровадження чітких інституційних політик щодо використання штучного інтелекту.*

***Ключові слова:** академічна доброчесність, штучний інтелект, генеративні технології, освітній процес, мотивація навчання.*

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку суспільства характеризується стрімким впровадженням цифрових технологій, зокрема штучного інтелекту, у різні сфери життєдіяльності. Це не лише сприяє оптимізації процесів, але й поступово змінює соціальні структури, що зумовлює необхідність переосмислення підходів до праці, освіти та комунікації. Відповідно до Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні, освіта, професійне навчання та наука визначені як пріоритетні напрями державної політики у цій сфері [4].

Штучний інтелект сьогодні доцільно розглядати не лише як допоміжний інструмент, а як чинник глибокої трансформації дидактичних і управлінських моделей у закладах вищої освіти. Генеративні системи, такі як Claude, ChatGPT, Midjourney, Gemini та інші інструменти аналізу

© Скоренок О., 2026

даних, суттєво змінюють спосіб організації навчального процесу, виконання завдань та оцінювання результатів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукових джерел свідчить, що проблематика використання штучного інтелекту активно розробляється українськими дослідниками. Зокрема, А. Гуралюк, М. Шишкіна, В. Коваленко, М. Мар'єнко, А. Яцишин розглядають питання цифровізації освіти та розвитку професійних компетентностей педагогів. О. Нестеренко акцентує увагу на трансформаційних процесах в освіті під впливом технологій штучного інтелекту.

Застосування ШІ для індивідуалізації освітніх траєкторій в професійній освіті є об'єктом дослідження в роботі Н. Кушнарьової та О. Кукоби.

У роботах В. Олексюка, О. Спіріна, С. Іванової, І. Мінтія, Т. Вакалюк та А. Кільченко аналізується досвід застосування ШІ для розвитку цифрової компетентності науково-педагогічних працівників. У науково-аналітичній доповіді під редакцією В. Кременя також підкреслюється роль штучного інтелекту в умовах цифрової трансформації освіти.

Узагальнення наукових досліджень і практичного досвіду свідчить, що штучний інтелект поступово перетворюється на системний фактор трансформації сучасного освітнього середовища. Його використання сприяє оптимізації навчального процесу, розвитку цифрових компетентностей та оновленню підходів до організації освітньої діяльності. Водночас активне впровадження технологій штучного інтелекту породжує низку етичних і правових викликів, серед яких особливого значення набуває проблема дотримання принципів академічної доброчесності.

Особливої актуальності набувають питання етичного та безпечного використання штучного інтелекту, захисту персональних даних, уникнення алгоритмічної упередженості та забезпечення академічної доброчесності, що активно обговорюється як у науковому середовищі, так і в міжнародній освітній політиці. Окремо варто відзначити дослідження О. Огірко, І. Огірко, у яких порушуються морально-етичні принципи електронної освіти і штучного інтелекту.

Проблематика використання штучного інтелекту в освіті та дотримання академічної доброчесності досліджується низкою українських учених, серед яких Л. Філіпенко, В. Гришко, Б. Киричук, С. Горчинський, М. Софілканич, І. Горбенко, О. Думанський, О. Козак, К. Покотило, Т. Шульга та Т. Калюжна.

Таким чином, зростання ролі штучного інтелекту в освіті актуалізує необхідність комплексного нормативного та наукового осмислення його впливу на академічну доброчесність.

Метою статті є комплексний аналіз дотримання принципів академічної доброчесності учасниками освітнього процесу закладів вищої освіти в умовах активного впровадження інструментів штучного інтелекту та оновлення нормативно-правової бази, що регулює відповідальне використання таких технологій.

Виклад основного матеріалу. До грудня 2025 року основним нормативним документом, що визначав принципи академічної доброчесності в Україні, була стаття 42 Закону України «Про освіту» [10].

Відповідно до неї, до порушень академічної доброчесності належать: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання, а також інші форми недобросовісної поведінки під час оцінювання результатів навчання [10].

Водночас використання штучного інтелекту безпосередньо не було визначено як окремий вид порушення академічної доброчесності.

Із набранням чинності Законом України №4742-IX «Про академічну доброчесність» (2026 рік) нормативне регулювання було розширено.

Зокрема, в законі конкретизовано цифрові форми недоброчесної поведінки, включаючи випадки неправомірного використання результатів, згенерованих системами штучного інтелекту [9].

Відповідно до статті 29 Закону, недоброчесне використання результатів згенерованих ШІ полягає в оприлюдненні текстів, зображень, моделей даних або інших результатів як власних без належного зазначення факту їх створення системами штучного інтелекту походження [9].

Окремою формою порушення академічної доброчесності визначається несамостійне виконання завдання, що полягає у використанні недозволених джерел інформації, технічних засобів або сторонньої допомоги під час виконання навчальних чи конкурсних завдань [9].

Хоча законодавство не містить прямої вказівки на всі можливі сценарії використання штучного інтелекту в такому контексті, положення Концепції розвитку штучного інтелекту в

Україні визначають ШІ як організовану сукупність інформаційних технологій. У зв'язку з цим використання систем штучного інтелекту для списування, несанкціонованого виконання завдань або отримання сторонньої допомоги без дозволу викладача може розглядатися як одна із форм академічної недоброчесності [4].

Як зазначає Н. Добрянська, приховування факту використання технологій штучного інтелекту трансформує їх застосування з допустимого інструменту в прояв академічного плагіату або інше порушення академічної доброчесності. До критеріїв правомірного використання таких технологій належать їх інструментальний характер, тобто застосування як допоміжного засобу, а не замінника інтелектуальної діяльності, а також забезпечення достовірності отриманих результатів шляхом їх критичної перевірки. Порушення цих критеріїв може свідчити про недоброчесну поведінку, зокрема приховане авторство, фабрикацію або фальсифікацію результатів [2].

Отже, використання технологій штучного інтелекту може спричиняти різні форми порушення академічної доброчесності – від плагіату та фабрикації до несамостійного виконання завдань. Водночас такі порушення не є ізольованими, а виникають у процесі взаємодії користувача з системами штучного інтелекту на різних етапах їх застосування.

У цьому контексті доцільно звернутися до рекомендацій Міністерства освіти і науки України, які пропонують розглядати взаємодію здобувача освіти з технологіями штучного інтелекту як поетапний процес, на кожному з яких актуалізуються специфічні ризики порушення академічної доброчесності.

Перший етап пов'язаний із визначенням мети використання штучного інтелекту. На цьому рівні ключове значення має мотивація користувача, оскільки саме вона визначає характер подальшої взаємодії з технологією. Орієнтація на формальне отримання готового результату, а не на досягнення навчальної чи дослідницької мети, може свідчити про свідоме порушення принципів академічної доброчесності, зокрема у формах фабрикації або привласнення результатів [12].

Другий етап передбачає формування запиту до системи штучного інтелекту. На цьому етапі актуалізуються ризики отримання неточної або недостовірної інформації як унаслідок некоректного формулювання запиту користувачем, так і через специфіку функціонування самих систем штучного інтелекту [12].

Зокрема, одним із ключових факторів є явище так званих «галюцинацій» штучного інтелекту, що полягає у генеруванні інформації, яка не має фактичного підґрунтя або не відповідає об'єктивній дійсності. Виникнення цього явища зумовлене тим, що мовні моделі продукують відповіді шляхом імовірнісного поєднання мовних конструкцій, сформованих на основі великих масивів даних, а не здійснюють верифікацію фактів у реальному часі [5].

Унаслідок цього, як зазначають у своєму дослідженні С. Махно та інші [5], навіть за умови навчання на достовірних джерелах системи штучного інтелекту можуть генерувати правдоподібні, проте змістовно некоректні або повністю вигадані відомості. Це, зокрема, проявляється у створенні неіснуючих джерел, некоректних бібліографічних посилань або приписуванні авторства неіснуючим чи непричетним особам.

Додатковим чинником ризику є варіативність відповідей, за якої ідентичні запити можуть продукувати різні результати, що ускладнює процес перевірки достовірності отриманої інформації. У сукупності зазначені особливості функціонування систем штучного інтелекту корелюють із ризиками фабрикації та фальсифікації наукових результатів, особливо за відсутності належної критичної оцінки з боку користувача [5].

Третій етап охоплює процес інтерпретації та використання результатів, згенерованих штучним інтелектом. Відповідно до рекомендацій, такі результати слід розглядати як проміжні, що потребують обов'язкової перевірки та осмислення. Ігнорування цього етапу підвищує ризик включення до навчальних чи наукових робіт недостовірної інформації, що може призводити до порушень академічної доброчесності як ненавмисного, так і умисного характеру [12].

Четвертий етап пов'язаний із безпосереднім використанням отриманих результатів у навчальній або науковій діяльності. Саме на цьому рівні найчастіше виникають такі порушення, як списування, несанкціонована співпраця або введення в оману щодо авторства, відповідальність за які покладається на користувача [12].

Таким чином, порушення академічної доброчесності у контексті використання штучного інтелекту доцільно розглядати як комплексне явище, що поєднує нормативно визначені форми порушень і процесуальні ризики їх виникнення на різних етапах взаємодії з технологіями штучного інтелекту.

Водночас окреслення етапів взаємодії з технологіями штучного інтелекту дозволяє визначити, на яких рівнях виникають ризики порушення академічної доброчесності, проте не

дає вичерпної відповіді на питання причин їх виникнення. У зв'язку з цим доцільним є звернення до аналізу чинників, що спонукають здобувачів освіти до недоброчесної поведінки.

У дослідженні, опублікованому в Journal of Academic Ethics, проаналізовано чинники, що впливають на академічну недоброчесність студентів під час виконання письмових завдань із використанням генеративного штучного інтелекту. Автори дослідження наголошують на комплексному характері таких чинників [13].

Зокрема, одним із ключових чинників визначено мотивацію здобувачів освіти. Як зазначається у дослідженні, внутрішня мотивація, що ґрунтується на прагненні до саморозвитку, зацікавленості у змісті навчальної дисципліни та усвідомленні її значущості, пов'язана з вищим рівнем дотримання академічної доброчесності. Водночас орієнтація на зовнішні результати, зокрема отримання оцінки або швидке виконання завдань, підвищує ймовірність недоброчесного використання генеративного штучного інтелекту [13].

Окрім того, автори звертають увагу на роль індивідуально-психологічних характеристик здобувачів освіти, зокрема особистісних рис, які можуть впливати на схильність до нечесної поведінки [13].

Важливим чинником, є також навчальне навантаження та обмеженість часових ресурсів. Зазначається, що в умовах значного академічного тиску студенти можуть розглядати використання штучного інтелекту не як порушення, а як інструмент оптимізації діяльності або спосіб «академічного виживання» [1;13].

Окремо підкреслюється вплив соціального середовища. Як зазначають дослідники, практика використання штучного інтелекту може набувати ознак нормалізованої поведінки серед студентів, що формує уявлення про її прийнятність. Додатково, нечіткість або відсутність інституційних політик щодо використання таких технологій може створювати ефект «мовчазного схвалення» відповідних практик [13].

Водночас у дослідженні зафіксовано поширене серед студентів переконання щодо можливості уникнення виявлення використання штучного інтелекту, що пов'язується як із технічними обмеженнями відповідних інструментів, так і з уявленнями про недостатній рівень цифрової компетентності викладачів [13].

У цьому контексті аналітичні матеріали EDUCAUSE додатково підтверджують проблему обмеженої ефективності засобів детекції штучного інтелекту, що ускладнює виявлення недоброчесних практик і може опосередковано впливати на поведінкові стратегії здобувачів освіти [14].

Таким чином, як засвідчують результати проаналізованих досліджень, причини порушення академічної доброчесності у контексті використання штучного інтелекту мають багатофакторний характер і охоплюють мотиваційні, особистісні, організаційні та соціальні аспекти.

Логічним продовженням аналізу причин порушення академічної доброчесності є визначення шляхів їх запобігання або мінімізації в умовах використання технологій штучного інтелекту в освітньому процесі. З огляду на багатофакторний характер таких порушень, відповідні заходи мають охоплювати як індивідуальний, так і інституційний рівні.

Одним із ключових напрямів запобігання порушенням академічної доброчесності є формування внутрішньої мотивації здобувачів освіти. Як засвідчують наукові та навчально-методичні матеріали, мотивація до навчання істотно посилюється за умови, коли студент усвідомлює зв'язок між засвоєнням знань, збагаченням власного досвіду та вимогами майбутньої професійної діяльності. У такому випадку навчальна діяльність набуває особистісного смислу, що проявляється у зацікавленості, емоційному залученні та відповідальному ставленні до результатів власної роботи [7; 11].

Натомість за відсутності такого смислового зв'язку навчання може сприйматися як формальна діяльність, спрямована виключно на досягнення зовнішнього результату (оцінки, виконання вимог), що, у свою чергу, підвищує ризик використання недоброчесних практик, зокрема із залученням технологій штучного інтелекту [7;13].

У цьому контексті важливу роль відіграє педагогічне проєктування навчального процесу. Зокрема, як зазначається у відповідних методичних матеріалах, виконання завдання набуває значущості для студента за умови чіткого визначення його мети, обґрунтування доцільності його виконання та усвідомлення здобувачем освіти практичної користі отриманого результату. Не менш важливими є надання зрозумілих інструкцій, прозорих критеріїв оцінювання та прикладів очікуваних результатів [7].

Водночас важливим чинником є встановлення реалістичних вимог до результатів навчання. З одного боку, вимоги мають бути достатньо високими для стимулювання розвитку, з іншого – такими, що відповідають реальним можливостям здобувачів освіти. Надмірно

складні або нечітко сформульовані завдання можуть знижувати мотивацію та підвищувати ймовірність звернення до штучного інтелекту як засобу компенсації труднощів [3].

Значну роль у підтримці мотивації відіграє також своєчасний і конструктивний зворотний зв'язок між викладачем і студентом. Оперативна перевірка робіт, пояснення помилок і рекомендації щодо їх усунення сприяють формуванню відчуття залученості до навчального процесу та відповідальності за результати власної діяльності [3].

Мінімізація ризиків академічної недоброчесності під час перевірки знань здобувачів можлива завдяки переформатуванню контрольних заходів, зокрема через актуалізацію усного складника. У сучасних умовах тотальної цифровізації цей метод, попри свою ресурсомісткість для викладачів, демонструє максимальну точність виявлення реальних знань. Живе спілкування у форматах дискусійних панелей, семінарських обговорень чи міні-співбесід дає змогу оцінити сформованість професійних компетентностей тут і зараз, роблячи використання генеративних моделей беззмістовним. Поряд із цим, доцільно впроваджувати довготривалі навчальні проекти з обов'язковим проміжним звітуванням. Поетапний контроль відкидає ймовірність того, що фінальний текст буде миттєво створений штучним інтелектом, і стимулює систематичну роботу студентів упродовж семестру [1].

Пригодій М. наголошує, що одним із ключових завдань є проведення комплексних досліджень сучасного психолого-педагогічного стану здобувача професійної освіти. Без цього не можливо коректно інтегрувати штучний інтелект в освітній процес, побудувати ефективні моделі оцінювання, визначити дієві форми підтримки й мотивації здобувачів професійної освіти [8].

На інституційному рівні забезпечення академічної доброчесності покладається на всі суб'єкти освітнього процесу та передбачає формування цілісної внутрішньої екосистеми доброчесності. Законодавчо закріплено обов'язок закладів вищої освіти розробляти та впроваджувати внутрішні нормативні документи, що регламентують принципи академічної доброчесності та механізми їх забезпечення [9].

У контексті використання технологій штучного інтелекту це передбачає формування чіткої інституційної політики, яка визначає сфери застосування таких технологій (освітня, наукова, інноваційна діяльність, адміністративні процеси), коло суб'єктів, на яких поширюються відповідні правила, а також допустимі межі їх використання. Важливим елементом є також визначення заборонених сценаріїв застосування ШІ та встановлення вимог до обов'язкового розкриття факту його використання в освітній і науковій діяльності [9].

Відповідно до рекомендацій Міністерства освіти і науки України, ефективність таких політик значною мірою залежить від урахування специфіки окремих освітніх програм і навчальних дисциплін. У зв'язку з цим доцільним є делегування частини регуляторних функцій на рівень кафедр або освітніх програм, які можуть адаптувати загальні підходи до конкретного змісту навчання [12].

Відповідно до законодавства про академічну доброчесність, для забезпечення чесного освітнього середовища заклади освіти та наукові установи зобов'язані проводити планомірне навчання з академічної доброчесності, зокрема з академічного письма [9].

У сучасних реаліях цифровізації виконання цієї законодавчої норми вимагає системного підходу, де окремого значення набуває забезпечення прозорості та доступності інформації щодо правил використання штучного інтелекту. Це передбачає інформування здобувачів освіти та науково-педагогічних працівників через освітні програми, силабуси, навчально-методичні матеріали та електронні платформи управління навчанням. Доцільним є також проведення семінарів, тренінгів і дискусій, спрямованих на осмислення етичних аспектів використання ШІ [12].

У цьому контексті С. Мельник наголошує на необхідності підвищення ШІ-грамотності всіх учасників освітнього процесу. Педагоги мають володіти сучасними технічними інструментами та методиками верифікації. Вони повинні не лише перевіряти достовірність контенту, але й навчати цьому студентів: латеральне читання, пошук першоджерел, аналіз репутації видань тощо [6].

Така практика безпосередньо реалізує вимогу закону щодо навчання академічного письма нового покоління. Важливим напрямом є розроблення навчально-методичних ресурсів, які містять приклади доброчесного використання технологій штучного інтелекту, зокрема правила їх цитування, оформлення посилань і опису ролі ШІ у підготовці академічних робіт. Це сприяє зниженню рівня невизначеності та формуванню єдиних підходів до використання відповідних інструментів [6].

Окрім цього, інституційна політика має передбачати процедури реагування на порушення академічної доброчесності, пов'язані з використанням ШІ, а також визначення відповідальності за такі порушення.

Таким чином, формування ефективної інституційної політики щодо використання технологій штучного інтелекту є необхідною умовою мінімізації ризиків академічної недоброчесності та забезпечення відповідального впровадження інновацій у освітній процес.

Висновки. Узагальнюючи результати дослідження, можна констатувати, що використання технологій штучного інтелекту в освітньому процесі створює як нові можливості, так і суттєві ризики для забезпечення академічної доброчесності. Порушення виникають на різних етапах взаємодії з такими системами та зумовлюються комплексом мотиваційних, особистісних, організаційних і соціальних чинників.

Встановлено, що ефективне запобігання таким порушенням можливе лише за умови системного підходу, що поєднує формування внутрішньої мотивації здобувачів освіти, удосконалення педагогічних практик, розвиток цифрової грамотності та впровадження чітких інституційних політик.

Водночас стрімкий розвиток технологій штучного інтелекту зумовлює необхідність постійного оновлення підходів до організації освітнього процесу та переосмислення ролі викладача і здобувача освіти в умовах цифрової трансформації.

Перспективи подальших наукових досліджень пов'язані з розробленням ефективних моделей інтеграції штучного інтелекту в освітній процес, які поєднуватимуть інноваційний потенціал технологій із дотриманням принципів академічної доброчесності. Особливої уваги потребують питання удосконалення методів оцінювання результатів навчання, формування ШІ‑грамотності здобувачів освіти та розроблення інструментів верифікації згенерованого контенту.

Окремим напрямом є дослідження впливу використання штучного інтелекту на когнітивні процеси, навчальну мотивацію та якість освітніх результатів.

References

1. Бреус О. Д., Деяк Ю. М., Кузьменко Д. В. Запобігання проявам академічної недоброчесності із використанням штучного інтелекту студентів економічних спеціальностей на заняттях з іноземної мови. Інноваційна педагогіка. 2025. Вип. 82, ч. 1. С. 69–72. URL: https://innovpedagogy.od.ua/archives/2025/82/part_1/16.pdf (дата звернення: 02.05.2026).
   Breus, O. D., Deiak, Yu. M., Kuzmenko, D. V. (2025). Zapobihannia proiavam akademichnoi nedobrochesnosti iz vykorystanniam shtuchnoho intelektu studentiv ekonomichnykh spetsialnostei na zaniattiakh z inozemnoi movy [Prevention of academic dishonesty using artificial intelligence by students of economic specialties in foreign language classes]. Innovatsiina pedahohika – Innovative Pedagogy, 82, 1, 69–72. URL: https://innovpedagogy.od.ua/archives/2025/82/part_1/16.pdf. [in Ukrainian].
2. Добрянська Н. Використання штучного інтелекту в освітньому процесі: правові межі та академічна доброчесність. Аналітично-порівняльне правознавство. 2026. Т. 2, №2. URL: https://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/357596 (дата звернення: 01.05.2026).
   Dobrianska, N. (2026). Vykorystannia shtuchnoho intelektu v osvitniomu protsesi: pravovi mezhi ta akademichna dobrochesnist [The use of artificial intelligence in the educational process: legal boundaries and academic integrity]. *Analitychno-porivnialne pravoznavstvo – Analytical and Comparative Jurisprudence*, 2, 2. URL: https://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/357596. [in Ukrainian].
3. Керекеша О. В., Осадчий М. Л. Мотивація до навчальної діяльності студентів у вищому навчальному закладі. Вісник Одеського національного економічного університету : зб. наук. праць. 2021. № 11-12 (288–289). С. 126–131. DOI: https://doi.org/10.32680/2409-9260-2021-11-12-288-289-126-131
   Kerekesha, O. V., Osadchyi, M. L. (2021). Motyvatsiia do navchalnoi diialnosti studentiv u vyshchomu navchalnomu zakladi [Motivation for learning activities of students in a higher educational institution]. Visnyk Odeskoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu – Bulletin of the Odessa National Economic University, 11–12 (288–289), 126–131. DOI: https://doi.org/10.32680/2409-9260-2021-11-12-288-289-126-131. [in Ukrainian].
4. Концепція розвитку штучного інтелекту в Україні : розпорядження Кабінету Міністрів України від 02 груд. 2020 р. № 1556-р. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80#Text (дата звернення: 15.05.2026).

Kontseptsiia rozvytku shtuchnoho intelektu v Ukraini : rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 02 hrud. 2020 r. No. 1556-r. [The concept of artificial intelligence development in Ukraine: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated Dec 02, 2020, No. 1556-r]. Zakonodavstvo Ukrainy – Legislation of Ukraine, Verkhovna Rada Ukrainy. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80#Text. [in Ukrainian].

5. Махно Є., Руденко Є., Судніков Є., Тищенко М. Галюцинації штучного інтелекту у сфері освіти та науки: причини, наслідки та методы мінімізації. Повітряна міць України. 2026. Т. 1, № 8. С. 111–126. DOI: https://doi.org/10.33099/2786-7714-2025-1-8-111-126
Makhno, Ye., Rudenko, Ye., Sudnikov, Ye., Tyschenko, M. (2026). Haliutsynatsii shtuchnoho intelektu u sferi osvity ta nauky: prychyny, naslidky ta metody minimizatsii [Artificial intelligence hallucinations in the field of education and science: causes, consequences, and minimization methods]. Povitriana mits Ukrainy – Air Power of Ukraine, 1, 8, 111–126. DOI: https://doi.org/10.33099/2786-7714-2025-1-8-111-126. [in Ukrainian].

6. Мельник С. Проблеми недостовірності даних при використанні штучного інтелекту в освітній діяльності. Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія: Педагогічні науки. 2025. № 3. С. 127–136. DOI: https://doi.org/10.31651/2524-2660-2025-3-127-136
Melnyk, S. (2025). Problemy nedostovirnosti danykh pry vykorystanni shtuchnoho intelektu v osvitnii diialnosti [Problems of data unreliability when using artificial intelligence in educational activities]. Visnyk Cherkaskoho natsionalnoho universytetu imeni Bohdana Khmelnytskoho. Seriia: Pedahohichni nauky – Bulletin of Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy. Series: Pedagogical Sciences, 3, 127–136. DOI: https://doi.org/10.31651/2524-2660-2025-3-127-136. [in Ukrainian].

7. Ніколаєв Є. Студентський плагіат. Частина 2. Що робити? Академічна доброчесність: інформаційний бюлетень. 2020. Вип. 6 (лютий). URL: https://www.skeptic.in.ua/wp-content/uploads/Integrity-bulletin-06.pdf (дата звернення: 25.05.2026).
Nikolaiev, Ye. (2020). Studentskyi plahiat. Chastyna 2. Shcho robyty? [Student plagiarism. Part 2. What to do?]. Akademichna dobrochesnist: informatsiinyi biuleten – Academic Integrity: Information Bulletin, 6. URL: https://www.skeptic.in.ua/wp-content/uploads/Integrity-bulletin-06.pdf. [in Ukrainian].

8. Пригодій М. А. Науково-методичне забезпечення впровадження штучного інтелекту у систему професійної освіти : наукова доповідь. Київ : НАПН України, 2025. DOI: https://doi.org/10.37472/v.naes.2025.7226
Pryhodii M. A. (2025). Naukovo-metodychne zabezpechennia vprovadzhennia shtuchnoho intelektu u systemu profesiinoi osvity : naukova dopovid [Scientific and methodological support for the implementation of artificial intelligence in the vocational education system: a scientific report]. Kyiv: NAPN Ukrainy. DOI: https://doi.org/10.37472/v.naes.2025.7226. [in Ukrainian].

9. Про академічну доброчесність : Закон України від 18 груд. 2025 р. № 4742-IX. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20 (дата звернення: 01.05.2026).
Pro akademichnu dobrochesnist : Zakon Ukrainy vid 18 hrud. 2025 r. No. 4742-IX. [On Academic Integrity: Law of Ukraine dated Dec 18, 2025, No. 4742-IX]. Zakonodavstvo Ukrainy – Legislation of Ukraine, Verkhovna Rada Ukrainy. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20. [in Ukrainian].

10. Про освіту : Закон України від 05 верес. 2017 р. № 2145-VIII. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text (дата звернення: 22.05.2026).
Pro osvitu : Zakon Ukrainy vid 05 veres. 2017 r. No. 2145-VIII. [On Education: Law of Ukraine dated Sept 05, 2017, No. 2145-VIII]. Zakonodavstvo Ukrainy – Legislation of Ukraine, Verkhovna Rada Ukrainy. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text. [in Ukrainian].

11. Професійно-навчальна мотивація студентів : методичні рекомендації / Західноукраїнський національний університет. URL: https://www.wunu.edu.ua/university/centers/nncsppr/recommendations-and-tips/9998-profesiino-navchalna-motyvaciia-studentiv.html (дата звернення: 15.05.2026).
Profesiino-navchalna motyvatsiia studentiv : metodychni rekomendatsii [Professional and educational motivation of students: guidelines]. Zakhidnoukrainskyi natsionalnyi universytet – West Ukrainian National University. URL: https://www.wunu.edu.ua/university/centers/ nncsppr/recommendations-and-tips/9998-profesiino-navchalna-motyvaciia-studentiv.html. [in Ukrainian].

12. Рекомендації щодо відповідального впровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах вищої освіти : методичні рекомендації / Міністерство освіти і науки

України. Київ, 2025. URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2025/04/24/shi-v-zakladakh-vyshchoi-osvity-24-04-2025.pdf (дата звернення: 15.05.2026).
Rekomendatsii shodo vidpovidalnoho vprovadzhennia ta vykorystannia tekhnolohii shtuchnoho intelektu v zakladakh vyshchoi osvity : metodychni rekomendatsii [Recommendations on the responsible implementation and use of artificial intelligence technologies in higher education institutions: guidelines]. Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy – Ministry of Education and Science of Ukraine. URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2025/04/24/shi-v-zakladakh-vyshchoi-osvity-24-04-2025.pdf. [in Ukrainian].

13. Giray L., Jacob J., Encanto V., Mansilungan C. J. Cheating Writing with Generative AI: Exploring Student Motivations Using the Theory of Planned Behavior. Journal of Academic Ethics. 2026. Vol. 24, No. 19. DOI: https://doi.org/10.1007/s10805-025-09695-z
Giray, L., Jacob, J., Encanto, V., Mansilungan, C. J. (2026). Cheating Writing with Generative AI: Exploring Student Motivations Using the Theory of Planned Behavior. *Journal of Academic Ethics*, 24, 19. DOI: https://doi.org/10.1007/s10805-025-09695-z. [in English].

14. White J. D. Academic Integrity in the Age of AI : Sponsored Content / Anthology. EDUCAUSE Review. 2023. URL: https://er.educause.edu/articles/sponsored/2023/11/academic-integrity-in-the-age-of-ai (дата звернення: 05.05.2026).
White, J. D. (2023). Academic Integrity in the Age of AI : Sponsored Content / Anthology. EDUCAUSE Review. URL: https://er.educause.edu/articles/sponsored/2023/11/academic-integrity-in-the-age-of-ai. [in English].

Skorenok Oleksandr

https://orcid.org/0000-0002-5705-0469

Graduate student
of the Department of Professional and Life Safety Protection,
T. H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»
(Chernihiv, Ukraine) E-mail:skorenok354@gmail.com

ACADEMIC INTEGRITY IN THE CONTEXT OF USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

The article presents a comprehensive analysis of the problem of adherence to the principles of academic integrity in the context of the active implementation of artificial intelligence technologies in the educational process of higher education institutions. The relevance of the study is determined by the rapid spread of generative systems that transform approaches to learning, completion of academic tasks, and assessment of educational outcomes, while simultaneously introducing new risks of academic misconduct.

The aim of the article is to identify the specific features and causes of academic integrity violations in the use of artificial intelligence, as well as to substantiate ways of their prevention. The methodological framework of the study is based on the analysis of regulatory and legal acts, generalization of scientific sources, comparative analysis, and systematization of the recommendations of the Ministry of Education and Science of Ukraine.

The paper analyzes the regulatory framework of academic integrity in Ukraine in the context of the intensive use of artificial intelligence technologies, with particular emphasis on the requirements for independent completion of academic tasks, reliability of results, and mandatory attribution of AI-generated content. The interaction between students and artificial intelligence systems is conceptualized as a multi-stage process, which allowed for the identification of risks of academic integrity violations at each stage. Special attention is given to the phenomenon of artificial intelligence «hallucinations» as a source of potential unreliability of academic texts.

The scientific novelty of the study lies in combining a process-based approach to the analysis of artificial intelligence use with the identification of multifactorial causes of academic misconduct, including motivational, personal, organizational, and social factors.

The conclusions substantiate that effective prevention of academic integrity violations is possible under a systemic approach that integrates the development of intrinsic motivation, critical thinking, and digital literacy, as well as the improvement of pedagogical practices and the implementation of clear institutional policies regarding the use of artificial intelligence.

Keywords: *academic integrity, artificial intelligence, generative technologies, educational process, learning motivation.*

Стаття надійшла до редакції 30.03.2026

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор ***Світлана Грищенко***